

Cauza 297/82**De Samvirkende Danske Landboforeninger împotriva Ministerului danez al impozitelor și accizelor**

Tipul și obiectul: cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare privind interpretarea titlului II din Tratatul CEE, referitor la agricultură, în special a articolelor 39¹ și 40², precum și a actelor juridice de drept derivat, pentru a se putea aprecia compatibilitatea cu dreptul comunitar a Legii nr. 541 din 28 decembrie 1979 de instituire a unui impozit financiar pe terenurile agricole³, introdusă în fața CJCE, în temeiul articolului 177⁴ din Tratatul CEE, de Østre Landsret (Regatul Danemarcei)

Situația de fapt

La sfârșitul anului 1979, guvernul danez a adoptat un plan de politică economică care, pentru a diminua deficitul balanței plăților și pentru a îmbunătăți situația ocupării forței de muncă, prevedea în special o încetinire a evoluției veniturilor pentru toate grupurile sociale și o repartizare echitabilă a impozitelor impuse populației. Întrucât devalorizarea coroanei daneze constituia un element esențial al acestui plan, la 30 noiembrie 1979 s-a început devalorizarea de 4,76 % în raport cu alte monede ale sistemului monetar european. Cu toate acestea, întrucât guvernul danez dorea să obțină o corespondență între cursul central de schimb al coroanei daneze și cursul de schimb agricol în raport cu ECU, astfel încât să se evite instituirea unor sume compensatorii, Consiliul, acționând la cererea acestui guvern, a inițiat, la 3 decembrie 1979, o devalorizare de 4,63 % a cursului reprezentativ al coroanei daneze în raport cu unitatea de cont europeană în sectorul agricol⁵.

Această devalorizare a cauzat creșterea prețurilor agricole, exprimate în coroane daneze, care ar fi trebuit să aibă drept consecință o importantă creștere a veniturilor în beneficiul agriculturii daneze. Pentru a compensa această creștere a veniturilor, considerată contrară dispozițiilor planului menționat, guvernul danez a depus, la 4 decembrie 1979, un proiect de lege referitor la impozitul funciar pe proprietățile agricole⁶. Acest impozit, care nu a intrat în vigoare decât în timpul anului 1980, avea ca bază de calcul o valoare funciară calculată pe baza unei evaluări generale a valorii comerciale a terenului, fără a ține seama de volumul sau de natura producției agricole efectiv obținute.

Federația daneză a asociațiilor agricole⁷, acționând ca mandatar a trei fermieri proprietari care contestau valabilitatea acestui impozit, a sesizat Østre Landsret, susținând faptul că Legea privind impozitul funciar pe proprietățile agricole datorat statului trebuia considerată ca fiind contrară spiritului și condițiilor de aplicare a Tratatului CEE și a politicii agricole comune, în

¹ Referitor la obiectivele și metodele politicii agricole comune.

² Referitor la organizarea comună a piețelor agricole.

³ Loven om Grundskyld til Staten af Landbrugsejendomme.

⁴ Referitor la competența Curții de Justiție de a hotărî cu titlu preliminar în cauzele deduse judecății de instanțele statelor membre.

⁵ Regulamentul (CEE) nr. 2717/79 al Consiliului, JO L 309, p. 1.

⁶ Legea a fost adoptată de către Parlamentul danez (Folketing) la 21 decembrie 1979, confirmată la 28 decembrie 1979 și promulgată ca Legea nr. 541.

⁷ Smavirkende Danske Landboforeninger.

măsura în care scopul și efectul acesteia erau, pe de o parte, de a neutraliza efectele unui act juridic emanând de la Comunitățile Europene și, pe de altă parte, de a elimina obiectivul devalorizării, de a spori veniturile agriculturii daneze.

Østre Landsret a suspendat judecarea cauzei și a adresat CJCE următoarea **întrebare preliminară**:

Tratatul CEE, în special cea de a doua parte, titlul II, consacrat agriculturii – mai ales articolele 39 și 40 – și dreptul derivat, pot fi interpretate în sensul că acestea se opun posibilității ca un stat membru să-și crească temporar impozitul în funcție de valoarea proprietăților agricole, de vreme ce această măsură prezintă o legătură directă cu devalorizarea „monedei verzi” a statului membru, efectuată de către Consiliu, și având în vedere că sporirea fiscalității are scopul de a transfera în beneficiul bugetului statului o parte importantă din creșterea veniturilor agricultorilor legată de devalorizare ca etapă către o soluție economică de ansamblu care afectează majoritatea grupurilor sociale?

Motivarea instanței comunitare

Metodele utilizate pentru a pune în aplicare o politică națională a veniturilor care include, printre altele, producătorii agricoli, sunt incompatibile cu tratatul și cu normele privind organizarea comună a piețelor în cazul în care aceste metode împiedică funcționarea mecanismelor de care se servesc organizațiile în cauză pentru a-și îndeplini obiectivele. Prin urmare, problema pe care o presupune impozitul funciar în litigiu în raport cu aceste norme este dacă acest impozit funciar a produs astfel de efecte.

Este de competența instanței naționale să aprecieze dacă impozitul, pe care aceasta este obligată să-l cunoască, a produs cu adevărat efecte care împiedică funcționarea mecanismelor prevăzute de organizarea comună a piețelor. Având în vedere hotărârea care trebuie luată în această privință de către instanța națională, se pot evidenția anumite elemente de drept comunitar și se pot desprinde criteriile de apreciere⁸.

Mecanismele organizării comune a pieței au în mod esențial scopul de a atinge un nivel al prețului în stadiul de producție și de comerț cu ridicata care să țină seama atât de interesele producției comunitare în ansamblu în sectorul în cauză, cât și de cele ale consumatorilor. De asemenea, aceste mecanisme asigură aprovizionările fără a încuraja o producție excedentară.

Aceste obiective pot fi compromise în primul rând de măsurile fiscale naționale care exercită o influență considerabilă, chiar dacă neintenționată, asupra nivelului prețurilor de pe piață. Cu toate acestea, riscul unei astfel de incidențe asupra formării prețurilor este mai scăzut atunci când este vorba nu de o taxă pe producția agricolă, ci de un impozit funciar aplicat tuturor proprietăților agricole și a cărui bază de calcul nu ține seama nici de volum, nici de natura producției agricole efectiv obținute.

Prin urmare, măsurile fiscale care au, direct sau indirect, o influență considerabilă asupra structurii exploatațiilor agricole și, prin urmare, asupra naturii și volumului aprovizionărilor piețelor agricole, pot compromite obiectivele urmărite de organizarea comună a pieței, riscul unei astfel de incidențe asupra structurii producției agricole depinzând de mai mulți factori, cum ar fi rata impozitului, caracterul său temporar sau permanent etc.

⁸ A se vedea Hotărârea din 10 martie 1981, Irish Creamery Milk Suppliers Association și alții, cauzele conexe 36/80 și 71/80, Rec., 1981, p. 735.

Soluția instanței comunitare

- 1) O creștere temporară a impozitului funciar pe terenurile agricole, care are scopul de a colecta la bugetul public, în cadrul unei soluții economice de ansamblu care afectează majoritatea grupurilor populației, o parte importantă din creșterea veniturilor agricole care rezultă dintr-o modificare a cursului de schimb utilizat pentru punerea în aplicare a politicii agricole comune, nu este incompatibilă în sine nici cu dispozițiile Tratatului CEE referitoare la politica agricolă comună, nici cu dispozițiile privind organizarea comună a pieței, cu toate că introducerea acestui impozit este strâns legată de această modificare a cursului de schimb.
- 2) Cu toate acestea, o astfel de incompatibilitate ar trebui să fie constatată în măsura în care această creștere a impozitului funciar ar avea în special efectul de a împiedica funcționarea mecanismelor prevăzute în cadrul organizării comune a pieței, fie ca urmare a influenței sale asupra formării prețurilor, fie prin modificarea structurii exploatațiilor agricole care pot rezulta din aceasta.
- 3) Este de competența instanței naționale să aprecieze dacă, și eventual în ce măsură, impozitul pe care aceasta este obligată să-l identifice a avut într-adevăr astfel de efecte.